

Polni in v državi SHS pavšalirana.

Naročilna lista: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četrt leta K 30.—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inserati ali oznanila se računejo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 kruno.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije po poštne proste. — Telefon št. 220.

84 številka

Maribor, dne 29. julija 1921.

Letnik XIII.

Vozni red za Ptuj.

Da ne bo kakih neljubih pomot, naznanjamo, da vozijo iz Maribora na orlovsko slavnost v Ptuj tuje vlaki:

Ob 9. uri dopoldne.

Ob 4. uri popoldne.

Ob 1/2 na 9. uri zvečer.

Iz Ptuja vozi poseben vlak proti Pragarskem zvečer ob 9. uri in in jutraj ob 1/2 na 6. uro.

V zadnji „Straži“ je nekdo napisal, da vozi iz Maribora tudi vlak ob 12.49 opoldne proti Ptuj. To pa ni res. To je vlak-mešanec, ki vozi v Ljubljano in ima zvezo z Ptujem na Pragarskem se-le ob 1/2, uri. Ravno-

tako je tudi pomota glede odhoda posebnega vlaka iz Ptuja proti Pragarskem. Ta vlak ne vozi ob 8. uri zvečer, ampak točno ob 9. (21.) uri in ima zvezo na Pragarskem proti Mariboru in Ljubljani. Za udeležence orlovskega tabora v Ptuj je dovoljena polovična vožnja, a le tedaj, ako se vsakdo izkaže z izkaznico Orlovske Zveze. Te izkaznice in vstopnice se dobijo v upravištvu „Slov. Gospodarja“ in „Straže“ v Mariboru.

Železniške zveze so ugodne, torej v nedeljo, dne 31. julija:

Vsi v Ptuj!

Nekaj o finančni politiki državotvorcev.

Naši demokratje že danes sami priznavajo, da niso zavozili naše mladice države samo notranje in zunanje politično, ampak jo tirajo že tudi v gospodarsko finančni polom.

„Jutro“ od dne 27. t. m. skesano priznava, da že pada partiednov po lagoma vrednost našega denarja napram zlati valuti, posebno napram dolarju, angleškemu funtu in švicarskemu franku. Koj za tem priznanjem našega valutnega padanja pa lopne „Jutro“ člankar po klerikalcih, češ, saj je stala naša krona marca in aprila lanskega leta še slabše od danes, ker so v Ljubljani absolutno vladali klerikalci. Za Boga milega, kak opravek ter vpliv pa ima ljubljanska pokrajinska vlada na padec ali povišek naše valute? Gotovo niti najmanjšega in „Jutro“ člankar je zapisal izraz o lanski absolutno klerikalni ljubljanski vladi po svoji navadni demokrasko-nepremišljeni metodi. Pa naj je bila krona pod takozvano Protič-Koroščevo vlado kakor si bodi, sedaj krmarijo obe vladi v Ljubljani in v Beogradu demokratje že dokaj časa in pri vsej svoji vsemogočni državotvornosti niso mogli naše krone dvigniti, ampak njeno vrednost od dne do dne še celo znižujejo.

Pri pogledu na naše derutno finančno stanje pa ne smemo pozabiti, da so ravno demokratje in naši samostojni zatrobili v svet vest, da bodo zboljšali našo valuto potom ustave. In naša nova ustava, ta največja veleza-sluga demokratov, ni prinesla plus v valuti, ampak od njenega kupljenega sprejema pa do danes vsakdanji — minus. Pred glasovanjem za ustavo, n. pr. 24. 6., je notirala naša krona napram švicarskemu franku 405, po sprejemu ustave 30. 6. 385, 22. 7. 375 in 27. 7. 350. Ako je nova ustava res tako dragocen demokraski — med, bi moral njegov vonj saj malo šče-

getati švicarske, angleške in ameri-kanske finančne nosove, pa je ravna nasprotno dejstvo. Vsaka druga država bi se bila po sprejemu ustave finančno dvignila, a naša je padla — znak, kako dobro sodi inozemstvo o naši ustavi, katero je zveržila komaj drago kupljena polovica našega SHS naroda, a brez Hrvatov in Slovencev.

Se par demokraskih čudežev za povzdigo naše valute ne smemo pozabiti. Baš naši demokratje so bili in so še tako „srečni“, da se vrše pod njihovo vladno roko razne trgovinske pogodbe s sosednimi velesilami. Ravno te trgovinske pogodbe bi morale — dvigniti naš finančni položaj, pa so ga poslabšale — znak, kako sodijo: Anglez, Francoz, Italijan itd. o gospodarski važnosti pogodb, katere sklepajo ministri a la dr. Kukovčevega ko va. Pod sedanjio demokrasko ero smo bili tudi tako srečni, da se nam je zaguarala milijonska zlata vojna odškodnina in tudi ta fakt ni vplival na povzdigo naše krone, ampak na padec.

Demokratje so imeli torej skoraj skozi dobo enega leta v rokah največje žegne za povzdigo naše valute kakor: ustavo, sklepanje trgovinskih pogodb in zasiguranje zlata vojne odškodnine, a kljub tem dejstvom naše valute niso dvignili, ampak jo pritrjali na rob propada — znak, kako dobri gospodarji in finančniki da so! V naši notranji politiki obznane, posrečeni in ponesrečeni atentati, v zunanji politiki še Baroš v italijansko malho, v finančnem oziru pa do sedaj odkar smo ujedineni, najnižje stanje — to je politično gospodarska bilanca vladne stranke, ki je edina državotvorna in dela za konsolidacijo naše uboge države.

To so fakta, ki jih ne more utajiti niti „Jutro“, ki jih vidi in pod njimi ječi SHS narod, a posmehljivi zrejo nje naši sosetije...

Petrolej in mednarodna politika.

Vsakemu priprostemu človeku je znan pomen petroleja kot snovi za razsvetljavo in kurjavo. Dasi ga elektri-ka in plin vedno bolj izpodrivata, je petrolej še v obsežnih pokrajinah sveta, v predmestjih velenest in gorskih kočah edino sredstvo razsvetljave. Kako in kje se pa petrolej pridobiva in kakšno vlogo igra v svetovni trgovini in vsled tega tudi v mednarodni politiki, je pa pri nas le malo ljudem znano.

Petrolej, tudi zemeljsko olje ali naša imenovan, se dobiva potom vr-tanja v globoke plasti zemlje, kjer je nalazišče petroleja in tvori smrdeto, temnorjavno ali zelenkasto tekočino, podobno gnojlici. Ta tekočina je včasih gosta, včasih bolj redka in se najde največ v takozvanih terciarnih plasteh zemlje. Surovi petrolej je mešanica vodika in ogljika in v barvi, specifični težji, vrednosti in uporabljivosti zelo različen. Največ vredna sestavina je vodenocišta tekočina, ki se

imenuje čisti, rafinirani petrolej ali kerozin. To snov žgemo v naših petrolejskih svetilnikih. Lahkotekoči su-rov petrolej Pennsylvanije je jako bogat na tej tekočini, gosti petrolej Kalifornije pa ima malo te snovi. Srednje kakovosti izmed teh obeh je ruski petrolej v Baku. V petrolejskih krajih se različni surovi petrolej s postopno destilacijo v različne snovi, ker vsaka teh sestavin vre ob različni vročini in spuhli. Posebno dobro urejeno rafinirjo petroleja sta imela v mirnem času brata Nobel v Baku.

V prvi stopnji destilacije se pri temperaturi do 150 stopinj C izločijo lahke ogljikovo-vodikove sestavine. To je vrsta takozvanih bencinov. Na drugi stopnji se zviša vročina na 150—300 stopinj C in se s tem pridobiva kerozin ali gorljivi petrolej za razsvetljavo. Pri tretji stopnji destilacije se zviša vročina na čez 300 stop. C in se na ta način pridobiva različna, pri nizki temperaturi kot kaša go-

sta mazilna olja ter poleg tega, vazelin, parafin itd. V Baku preostane po destilaciji še tekočina, ki se imenuje mazud, s katerim kurijo petrolejske rafinerije, parnike na Volgi in Kaspiškem morju, ter v novejšem času posebno za to adaptirane železniške lokomotive.

Bencol izmed vrste bencinov postane trd pri 0 stop. C, pri 8 stop. C se stopi pri 80 stop. C vre, razstopi jod, žveplo, fosfor, smolo in mast, kavčuk in še druge snovi in je ne samo čistilno sredstvo ampak se uporablja na veliko v kemični industriji. Kar se tiče gorljivega olja, kar imenujemo v vsakdanjem življenju petrolej, je na tej snovi najbogatejši petrolej države Pennsylvanije v Ameriki, ki znaša 55—75% od surovega petroleja, potem Ohia 30—40%, Baku 25—30%, galiski petrolej 35—50%; v Ameriki so odkrili petrolej v Pennsylvaniji leta 1859, in je imela Amerika do naj-novejšega časa vodilno vlogo v svetovni trgovini petroleja, katero je organizirala v velikem trustu „Standard Oil Compagnie“, kojemu je bil na čelu znameniti Rockefeller. Vsled tega je postal ameriški sodec petroleja, barrel = 42 galon = 90.8 lit. Jednota v trgovini petroleja.

Produkcija petroleja je znašala po statistiki leta 1910 v 1000 ton:

v Združ. drž. Sev. Amer.	28,000,000
v Rusiji	9,000,000
v indijski Indiji	8,000,000
v Rumuniji	1,350,000
v Galiciji	1,760,000
v Britanski Indiji	890,000
v Mehiki	330,000

To so okrogle številke najvažnejših dežel, kjer se pridobiva petrolej. Vira se v zemljo v Ameriki 300—400 metrov globoko, predno se pride do petroleja. O nastanku petroleja so mnenja različna. Jedni so trdili, da je nastal iz segnitih rastlin, drugi pa v novejšem času menijo, da je nastal iz razsutja in strohnenja morskih živali.

Ta bolj redka zemeljska snov je predmet velikih borb med sedaj obstoječimi petrolejskimi trusti. Amerika pridoluje največ petroleja in je vsled tega bila zmožna, da je krila 70 odst. vse svetovne potrebe na petroleju. Amerika sama uporablja veliko petroleja za razsvetljavo, še več pa za industrijske svrhe in za mornarico, kjer se v veliki meri uporabljajo motori na pogon s petrolejom. Zalogo petroleja v notranjosti zemlje v Zedinjenih državah cenijo na 7 milijard barelov, približno 10 del vse zemeljske zaloge petroleja. Ker se pa uporabi samo v Zedinjenih državah petroleja 400 milijonov barelov letno, se lahko zračuna, v koliko letih bi zaloga petroleja pošla. Zato tako iskanje in pehanje za petrolejem po vseh kotih sveta. A preostaja še jedna tolažba, če bi tudi tekočega petroleja v notranjosti zemlje znanjalko. Iz škrlitjave se da tudi izločiti petrolej, in ker je tega minerala ogromna množina na svetu, se bo morala industrija vreti na ta način pridobivanja petroleja. Za enkrat pa se vodijo težki konkurenčni boji za petrolejske vrelce med Amerikanci, Angleži in Holandijci.

Amerikanci so posamezno začeli izkoriščati petrolejska polja. Vsled konkurence, da bi isto omejili, so začeli snovati skupine interesentov, močnejše skupine so ubile in požrle slabejše in koncem koncev se je 15,000 interesentov ujednilo v močni petrolejski organizaciji. „Standard Oil Compagnie“, ki je razpredla svoja trgavska podjetja po celim svetu. Na petrolejske vrelce v Kavkazu se je vrget Rothschild in drugi židovski magnati. V nizozemski Indiji, ki pridela tudi dosti petroleja, so pa Holandci osnovali svoja petrolejska društva z dolgim imenom, kojemu na čelu stoji Deterding in ki ga Angleži na kratko imenujejo „Royal Dutch“.

Angleži kot praktični trgovci in veliki konzumenti petroleja pa tudi niso hoteli zaostati za svojimi tekmeci Amerikanci in Holandijci. Cisto navadni borni angleški žid, Samuel je potom mornarjev, s katerimi je mnogo občeval, zvedel, da v Indiji, osvojit pa na velikem otoku Borneo ima dosti petroleja. Sel je tja in tekom nekaj let zasnoval podjetje z mnogoštevilnimi rezervuarji in skladišči, ter celo transportno mornarico in iz ubogega čifuta je postal ugledni in bogati Sir Marcus Samuel, prijatelj najuglednejših krogov londonskih. Sedaj so dobili Angleži korajžjo, in začeli povsod iskati in pridolovati petrolejske vrelce in začeli svetovno tekmo z Amerikanci. Petrolej je postal geslo za angleško sposobnost in veljavo. Po tihem so dali preiskati petrolejska ozemlja v Vzhodni Indiji, na Malaki, v Siamu in drugod. Istaknili so tudi, da se v Mezopotaniji in Južni Perziji nahajajo veliki in močni petrolejski vrelci in to je bil razum zavarovanja potu v Indijo eden glavnih vzrokov za osvoboditev teh dežel v svetovni vojski. Petrolej je jako važen gospodarski činitelj za velikansko angleško vojno in trgovsko mornarico ter industrijo, da je iz gospodarskega vprašanja postal politični problem. Po svetovni vojni so začeli Angleži stegovati svoje prste tudi za kavkaskimi vrelci ter so se skušali vgnezditi v Baku in Batumu, toda boljševiki so jih končno le prepodili. Tudi v Mehiki so se vrnili potom „Mexican Angle Oil Comp.“, ki je pri vseh večjih petrolejskih podjetjih izpodrinilo Amerikance, ki v Mehiki itak niso priljubljeni, ker provocirajo pogostokrat obmejne spore, da se potem potem političnih afer vmešavajo v notranje zadeve mehiške in pri tem zasledujejo le svoje trgovske in velekapitalistične cilje. Tako so tudi provocirali spor med srednjeameriškimi državama Costa Rica in Panama, da lahko intervirajo kot zaščitniki Paname ter osvojijo Costa Rica vsaj gospodarsko, ker vedo, da so tam precejšnji petrolejski vrelci. Na enak način so svojčas Panamo odtečili od Columbijce in tako ustvarili politični predpogoj za izvršitev velikega medoceanskega podjetja — panamskega prečeka.

Tudi v Argentini se je v zadnjem času povzdignila petrolejska industrija in ker so tam vse važne železnice angleška podjetja, so Angleži, ker imajo transportna sredstva v rokah, jeli osvajati tudi petrolejska podjetja, da tako tudi tam prehitijo Amerikance. Za galiske vrelce petroleja se bore tudi Angleži, Francozi in Amerikanci. S kakšnim uspehom, bo pokazala bodočnost. Ko so se na Hrvatskem v zadnjem času odkrili petrolejski vrelci, je bila na tem takoj zainteresirana neka večja londonska petrolejska družba.

V vsem tem imamo nov dokaz, kako ozko je zvezana dandanes svetovna politika z gospodarskimi vprašanji, ki postajajo vedno bolj vseobčji in svetovni problem.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Od vlade sklicani zakonodajni odbor že deluje. Predseduje temu odboru dr. Ninčič, podpredsednika pa še bodo volili. Na prvi seji zakonodajnega odbora je pridigoval o potrebi obznane o redu in radu profi komunistem dični „svobodoljub“ Svetozar Pribičević. G. minister je naglašal, da je že sestavljeno besedilo protikomunistične obznane čisto po ameriškem in švicarskem receptu za pobijanje protidržavnih elementov, ki so povrh še v zvezi ali stiku z inozemskimi komunisti. G. Pribičević je ob koncu svoje obznane zagovoril pridigo skušal omejit voljo in srca za-

konodajnihi odbornikov, da bodo ti konlikor mogoče hitro potrdili novo obznanje, ki pride potem takoj pred parlament. Ravno kar omenjene seje zakonodajnega odbora so se udeležili tudi komunistični poslanci.

ITALIJA.

V zadnji seji italijanskega parlamenta po finančnem ministru De Navi predloženi državni proračun za leto 1921-22 izkazuje ogromen deficit v znesku pet milijard lir. Izvajanja finančnega ministra, ki je v daljšem in stvarnem ekspoziju orisal kritično finančno stanje države, so na zbornico vplivala skrajno „hladno.“ To je bilo razvidno predvsem iz poteka proračunske debata, ki se je razvila pod vtisom njegovih izjav.

GORNJA SLEZIJA.

V Gliwicu (Gleiwitz) so se pred par dnevi spopadle francoske in italijanske čete. V rabuki je bilo ubitih par Francozov in en laški častnik. „Zürcher Zeitung“ potrjuje to poročilo.

RUSIJA.

Strašna lakota se širi v Rusiji čimdalje. Listi poročajo, da je veliko število vasi popolnoma izpraznjenih. Vsi pomanjkanja hrane je v enem samem okrožju umrlo od 10. julija naprej od 35.000 ljudi — 7200 ljudi. Pomanjkanju hrane je pripisovati delno ustavišev toliko važne industrije, da se omejuje in prav kmalu bodo po vsej Rusiji počivala kolesa. — Kmetje spravljajo na pol zrelo žito in ga vzlic nezdravim posledicam uživanja. Vojaštvo hodi po deželi in pleni ubogim kmetom zadnje zaloge živil. To je strašna slika izžerpane in po boljševizmu uničene Rusije.

Politična poročila.

p Regentova zaroka. „Jutarnji list“ je dobil od svojega posebnega poročevalca v Parizu obvestilo, da bo zaroka Nj. Vis. regenta Aleksanda z vojvodinjo Zofijo od Vandoma objavljena še pred odhodom Nj. Vis. v Jugoslavijo. Kakor zatrjujejo, ima za to zaroko Nj. Vis. največ zaslug francoski general Franchet d'Esperey, katerega prištevajo med najboljše prijatelje našega bodočega vladarja. Zakon med našim regentom in vojvodinjo Zofijo naj bi utrdil že obstoječe zveze med obema državama.

p Dr. Ribar — minister notranjih zadev? „Balkan“ od srede se bavi v uvodniku z vprašanjem podelitve ministrstva za notranje zadeve in priporočja za to delikatno mesto predsednika konstituantne — dr. Ribarja. List se mnenja, da je edinole Ribar v stanju, da uredi sedanje zamotane razmere v notranjosti države. Svetozar Pribičević, nosilec vseh nesporazumov v vladnem bloku, pa naj odstopi.

p Zakaj pada naša kronsko valuta? V današnjem uvodniku smo že navedli vzroke rapidnega padanja naše kronske vrednosti. Glede valutnega vprašanja naše države, ki se obrača v zadnjem času na tako črno plat, smo izvedeli, iz JDS bančnih krogov, da je na padanju naše valute v zadnjem času tudi glavni vzrok demokratska bankokracija. Banke bi rade izrabile zopet za svoj nenasitni, veka-kapitalistični žep letošnjo žetev. V očigled našega žitnega izvoza so razne banke potisnile kronsko valuto navzdol, da bodo cenejšim potom napolnile svoje žitnice. Kakor hitro bo enkrat dosežen ta bankokratski cilj, bo rasla tudi kronska vrednost, da bo izvoz tem izdatnejši za velekapitalizem, ki se rekrutira iz JDS in samostojnih pravdarjev za „kmetko“ žepno pravdo.

p Vrhovni svet. Reuterjev urad poroča: Vrhovni svet se bo sestal v Parizu dne 4. avgusta t. l. Anglijo bo sta zastopala na konferenci Curzon in Balfour. Lloyd Georges najbrže ne bo prisostvoval sejam vrhovnega sveta.

p Poročanje razorožitve. Wolffov urad poroča iz Washingtona: Senator Bora je v senatu predlagal, da vlade zaveznikov naj poplačajo svoje dolgov Ameriki šele po sestanku delegatov razorožitvene konference, ki se bo vršila v mesecu novembru. Ako bi se zavezniki vlade v vprašanju razorožitve ne bi hotele sporazumeti, je pač Amerika prisiljena, iztirjati takojšnjo

plačilo dolgov z obrestmi vred. Bora je mnenja, da bo morala Amerika svojo politiko izpremeniti, ako bodo zavezniki vlade v toliki meri trošile velikanske svote za nabavo orožja — Francija je s svojo 800.000 mož broječo armado vse preveč oborožena, istako Anglija, ki izdaja ogromne svote za svoj militarizem.

Dnevne vesti.

d „Vicepräsident“ brzojavlja. Iz Ljubljane nam javljajo, da je podpredsednik deželne vlade g. Dobnik, ko je bil na vrhuncu svoje slave, brzojavil nekemu Nemcu v Mariboru: „Gratulierte. Glückliche gelungen. Günstig erledigt. Dobnik, Vicepräsident.“ Koncept te brzojavke se je našel nekje v Ljubljani in po dobljenih informacijah je brzojavka g. „Vicepräsidenta“ res tudi dospela v Maribor. Slovence je Dobnik izpodrinil, samo da je bila — „kupčija“ z Nemcem perfektna. Mogoče, da se ob priliki še povrnemo k tej zadevi. Sicer pa ni nikjer zapisano, da bi sklep samostojnih „bahačev“ imel končnoveljavno besedo.

d Da se ne pozabi! Zagrebške „Srpske Novine“ pišejo: „Pravijo, da se Svetozar Pribičević komunistov prav nič ne boji. Pred njega — nekdanjega zaščitnika komunistov — ne bi nikdo vrget bombe, še manj pa bi ga zastražil z revolverjem. Svetozar Pribičević, prvi minister notranjih zadev naše kraljevine in podban dr. Tomljenović sta s svojim delovanjem širila komunizem in bila v prijateljstvu z komunističnimi agitatorji. Najlepši dokaz je to, da so zagrebški demokrati pri prvih občinskih volitvah oddali svoje glasove komunistu Deliću. Svetozar Pribičević je dal izpustiti iz zaporov sarajevske komuniste, katere je zatvoril general Hadžić, ker so mu buniili vojaštvo. General je iz tega postopanja notrajnega ministra izvedel posledice ter odšel iz Sarajeva. Lepa državotvornost vrhovnega „dalajlama“ policajdemokratov, kaj ne?

d Zobozdravnik dr. Karlin (Slovenska ulica 9) do 29. avgusta ne bo ordiniral.

d Taboritom, ki so registrirali ob priliki državnih praznikov vsako izvešeno in neizvešeno zastavo, vsako odprto in zaprto trgovino, svetujemo, da si ogledajo dr. Zarnikov članek ki je zagledal pod zaglavjem „Naši narodni prazniki“ v „Slov. Nar.“ luč sveta. Dr. Zarnik, (ki ni nikak „državi nevaren element“) piše: „Jasno je da nobena monarhistična država ne ignorira rojstnega dne svojega vladarja, in tudi ne regenta, če ga ima. A ta dan naj bi praznovali javni uradi z običajno službo božjo ter gratulacijo in šole naj bi imele kratko slovesnost po razredih, potem pa prost dan. Uradi lahko zaradi tega uradujejo vsa eno. Javna poslopja, naravno, da razobesijo zastave, ostalim ljudem pa bodi — brez vseh pozivov v listih — prepuščeno na svobodno voljo, hočejo li izobesiti zastave ali ne. In promet, trgovina, delo, naj se ne podvežejo. Tako praznujejo take dneve po drugih, starih monarhističnih državah. Celo v Viljemovem Berlinu, mislim, niso vplivali na prebivalstvo v večji meri.“ Tako piše v „Slovenskem Narodu“ demokrat dr. Zarnik, kateremu se v tem naziranju popolnoma pridružujemo. Ker smo isto mnenje zagovarjali tudi ob priliki rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra I., nas je taboritska ounjia osumičila nelojalnosti in črno-rumenega avstrijakantstva. Klofuto dr. Zarnika pa privoščimo prenapetim šovinistom okoli „Tabora“ kar najprisrčneje!

d Kaj je z našimi zvonovi? Ker se še nahaja v dunajskih arzenalih velika množina neprelitih zvonov, katere je svoj čas rekvirirala avstrijska oblast, sta naša poslanca dr. Korošec in J. Gostinčar stavila na ministra ver sledeče vprašanje: „Po poročilu čeških listov se nahaja še velika množina popolnoma nepoškodovanih zvonov v vojaških skladiščih na Dunaju. Te zvonove so svojčas rekvirirale vojaške oblasti. V češkem parlamentu so poslanci zahtevali, naj vlada stori primerne korake, da se rekvirirani zvonovi cerkvam zopet vrnejo. Čehoslovaška vlada je obljubila, da bo to storila. Tudi na ozemlju naše države je bivša Avstrija rekvirirala

veliko zvonov, ki leže večinoma neporabljeni na Dunaju. Ker si cerkve sedaj naročajo nove zvonove, je to nepotrebno izdajanje narodnega premoženja. Zvonovi, ki leže v dunajskih vojaških skladiščih in arzenalih, se prav lahko spoznajo, ker nosijo napis lastne cerkve, ali se pa drugače lahko spoznajo. Uverjen sem, da bode gospod minister posvetili tej zadevi svojo pozornost in izposlovali vrnitev cerkvam rekviriranih zvonov, vsled česar Vas vprašam: Ali ste voljni, ukreniti potrebno, da se vrnejo našim cerkvam rekvirirani zvonovi, ki leže v Avstriji?

d Vrlo zanimiva obmejna komisija. V torek, 19. julija je dospel v obmejni kraj Svečina Karl Mayer, bivši nadučitelj v Studencih pri Mariboru v družbi dveh vsenemskih gospodov. V družbi z znanim Paskolom in gostilničarjem Smoniggom jo je Mayerjeva družba krenila čez državno mejo proti Spilju in se je vrnila še-le čez nekaj dni. Pri Smoniggu pa je teklo vino in oko obmejne jugoslovanske postave ni videlo in uho ni slišalo. Če povemo, da je to tisti Mayer, ki je bil za časa stare Avstrije in ves čas vojske „Gaubmann des Deutschen Schulvereines für Marburg r. D. U.“ smo povedli.

d Obmejne občine mariborskega okraja se pritožujejo, da jim okrajno glavarstvo za leto 1920 in 1921 noče izplačati denarnih glob, katere morajo na korist občin plačati tihotapei in enake sorte ljudje. Ne razumemo, zakaj ravno obmejnimi občinami okrajno glavarstvo ne mara izplačati teh denarnih svot.

d „Obmejni zvon“ — popolnoma liberalno društvo. Prav so imeli tisti, ki so trdili, da je pevsko društvo Obmejni zvon ustanova liberalcev. So dejne samo pri izrazitih demokratskih prireditvah in v — nemških kletih! Ni čuda, da cvete tihotapstvo na skodo države. Ko bodo v nedeljo, dne 31. julija, zvonarji zvonili proti Sv. Jakobu, bodo pa zopet tihotapei iz Maribora in Gradača imeli vesele ure — kakor običajno. Vprašamo okrajno finančno ravnateljstvo v Mariboru: Ali je finančna straža na naši državni in narodni meji v prvi vrsti samo zato, da uganja demokratsko politiko? — „Zvonarjem“ priporočamo, naj se raje intenzivneje brigajo za svojo pravo službo, saj mi davkeplačevalci nismo davčnega denarja ukradli, da bi redili ljudi, ki znajo samo kričati, izzivati domačine in uganjati sokolaštvo. Poskrbeli bomo, da bo po 31. juliju višja finančna oblast dobila zanesljive podatke o delovanju obmejnih zvonarjev. Domačini niso dali nikdar povoda za spor, „Zvon“ ga je po „Tabornu“ nalašč izzval. Hoteli ste ga, — imejte ga!

d Nove sekature. Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani terja od posestnikov na deželi, ki so zadnja leta v lastni režiji popravljali svoja poslopja, da morajo „prijaviti“ potem priložene tiskovine — svoj obrat. Ravnatelj te zavarovalnice grozi našim ljudem z uvedbo kazenskega postopanja in z globo do 4 tisoč K. Tako daleč nas je že privlekel ta ljubi centralizem. V „svobodni“ kraljevini SHS si torej brez dovoljenja demokratskih uradnikov niti strehe nihče ne sme sam s svojimi domačimi delavci popraviti, ne napraviti si novega plota. Sami novi davki, nova bremena, grožnje, kazni, globe, sekature. Ljudje božji, kam bomo prišli? Ali vi uradniki, ki ste sicer sinovi slovenskih mater, nimate prav nobenega srca za slovensko ljudstvo? Gospod fiskus je vaš bog, vaše vse. Res je, da še niti nemški uradniki v stari Avstriji niso na tak način trpinčili slovenskega ljudstva, kot sedanjí demokratski. Bridka in žalostna resnica!

d Berače obdačujejo. V rokah imamo neverjeten slučaj obdačenja. — Mariborska davčna oblast je poslala čeleznemu starčku, bivšemu krojaškemu pomočniku Jožetu Polastiju, plačilni nalog, da mora plačati 32 K 60 in. dohodninskega davka. Starček je slaboten, hodi sključeno, izgleda kot berač, je brez vsakega premoženja, njegov dolgoletni delodajalec ga ima iz „usmiljenja“ pri sebi, njegovi stanovalski tovariši zbirajo za reveža kornice, le da mu ni treba beračiti ob

petkih od hiše do hiše. In takega 84-letnega starčka-berača obdači naša davčna oblast!

d Ponovno opozarjam naše organizacije, društva in župniške urade, da pridno zbirajo naše jugoslov. znamke in jih pošiljajo Tajništvu SL-S v Mariboru, Cirilova tiskarna. Izkupiček za te znamke se bo porabil za strankin fond. Na delo, ki stane naše somišljenike le malo truda, a bo celotni stranki v izdatno denarno pomoč!

d Pomoč invalidom! Udruženje vojnih invalidov v Mariboru se obrača tem potom do vseh večjih podjetij s prošnjo, da sprejemajo v službo kakor le mogoče v velikem številu vojne invalide. Zlasti se naprošajo razna večja kmetijska, industrijska, trgovska in prevozna podjetja, da se po možnosti ozirajo na vojne invalide in jih sprejemajo v svojo službo. Udruženje naznanja invalidom, da sprejme podjetje „Jugoslovanskega Lloyda“ v Križevem dvoru pri Mariboru v službo osem invalidov za izdelavo obfeka. Prijaviti se je pri ravnatelju g. Varšaverju v Križevem dvoru pri Mariboru.

d Kmetijski tečaji po deželi. Poverjeništvu za kmetijstvo namerava letom letošnje zime prirediti več kratkih kmetijskih tečajev po deželi, ki bodo trajali po en teden. To bodo: tečaji za gnojenje in tečaj za strežbo žitnine. Ti tečaji se imajo prirediti od novembra do konca februarja in so namenjeni moški in ženski mladini od 16. leta starosti naprej. Prirejati se bodo pod sledečimi pogoji: 1. da se zglašijo zaostno število udeležencev — najmanj 30 — ki se zavežejo, da bodo tečaj redno in točno obiskovali; 2. da se za tečaj preskrbi potrebni prostor, jedno sobo s kurjavo. Ves pouk bo kakor mogoče praktičen in je zaradi tega pridobiti tistim krajevnim zastopom (kmetijskim organizacijam, izobredništvom, županstvom itd.), ki želijo take tečaje organizirati, tudi pripravno kmetijo, kjer bi se lahko eno ali dva stvar pokazalo in z delom razložilo. Interesenti naj se za prireditelj teh tečajev obračajo pravčasno na: Poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani, kjer se dobe vsa potrebna nadaljnja pojasnila.

d 700 letnica III. reda sv. Frančiška se bo obhajala, kakor že znano v dneh od 13. do 16. avgusta t. l. v Mariboru v frančiškanski cerkvi Matere Milosti. Največje slovesnosti bodo 14. in 15. avgusta. V nedeljo prihajajo romarji. Popoldne bodo romarske pridige in spovedovanje. Na praznik Vnebovzetja Marijinega pa bo dopoldne slovesna sv. maša in pridiga premil. g. knezoškofa, po cerkveni slovesnosti pa veliko slavnostno zborovanje v velikanski Götzovi dvorani. Romarji, ki se hočejo teh slovesnosti udeležiti, dobijo iz vseh postaj južne železnice polovično vožnjo. Pravico do te vožnje imajo, ako se izkažejo z izkaznico ki se dobi v frančiškanskem samostanu v Mariboru. Izkaznica stane 3 krone. Več, g. dušne pastirje tem potom vljudno prosimo, da gorej omenjene slovesnosti svojim vernikom oznanijo, in potem zberejo priglasence in skupno naročijo izkaznice najpozneje do 7. avgusta, ker moramo mi število udeležencev prijaviti južni železnici. Za trud se jim tem potem že v naprej zahvaljujemo. Skrbimo za to, da bo ta slovesnost sijajna manifestacija!

d „Lepa naša...!“ Beograjski „Balkan“ poroča, da sta dva advokata (pristna Srbijanca, morda tudi demokrate) za 400.000 dinarjev oškodovala državo za celih — 150 milijonov kron. Neka židovska družba kupuje s pomočjo omenjenih „državotvorcev“ posestvo Rastinje za — 21 milijonov K in je kupčija baje že perfektna. O tej dični zadevi se poročamo!

d Izstop iz komunistične stranke. V Sarajevu je izstopil član komunistične stranke in narodni poslanec Mehmed Bulbulović pod protestom iz III. internacionale. Bulbulović je izjavil, da se je komunistična stranka s svojim delovanjem pregrešila nad lastnim programom. — Poslanec komunistične stranke dr. Vladislavjevič je naznanil predsedstvu skupščine, da odloži svoj poslaniški mandat in izstopi iz komunistične stranke. Temu zgledu bodo kmalu sledili še drugi.

d Pomnoženje orožniškega kontingenta. Iz Beograda poročajo: Ker se je pokazala potreba, namerava vlada v najkrajšem času ojačiti stalež našega orožništva za nadaljnjih 3000 mož. Med novosprejetimi orožniki se nahajajo tudi nekaj Rusov, ki jih bodo upotreabili osobito v Južni Srbiji in Macedoniji. Ubogi davkoplačevalci!

d „Čistost“ srbskega jezika. V oglaših srbskih listov čitamo: „Preporočujemo tercinkovan pleh, črni dah-pleh i sve vrste escajga. Prodaja angro i deraj.“ Nadalje: „Dinamo-mašina (glajbštrum)“, peglanje (Bügel) be-rog rublja, proda se kučirvagen“ itd. Ako nam mislijo centralisti popačiti našo mlo in blagodonečo, raznih germanizmov očiščeno slovenščino s takšnimi sšakedrunkami, je bolje, da o- pustijo ta posel, ker ne maramo vple- tati v našo govorico raznih turcizmov in germanizmov.

d Ikonosrečen vpad madžarskih v- stašev v Prekmurju. V Prekmurju so izsledilo naše oblasti zaroto madžarskih vpadnikov, ki so hoteli ovirati raz- mejitveno komisijo med Madžarsko in Avstrijo v poslovanju. Ze dne 19. t. m. so imeli na meji pripravljen voja- ški oddelek z dvema strojnica, da bi prišli zaupnika zagrebške koman- de mesta Hajdukovića in Godlerja, ki sta zesledovala madžarske vohune v Prekmurju in Medjimurju. Na glavo imenovanih so Madžari razpisali 50 tisoč K. Dne 20. t. m. so naleteli madžarski vpadniki na našo stražo, ki je ustrelila glavnega agitatorja Madža- rov, nekoga Kukaca. Ostali so se pa austrašili ter pobegnili.

d Zopetni vpad fašistov v Južno Tirolsko. „Corriere della Sera“ ob- javlja pod naslovom: „Od Dolomitov do Brennerja“ oklic italijanskega kluba alpincev, ki nameravajo prirediti ekskurzijo v omenjenih alpah. Prija- vilo se je 400 udeležencev, med temi 100 fašistov. Tura se vrši od 14. do 20. septembra. Gorje nemškemu pre- bivalstvu, kjer se pojavijo laški „kul- turosose“!

d Kralj Karel IV. se preseli v Spanijo. Pariški listi objavljajo neko vest iz Annemasse, po kateri bo kralj Karel IV. preložil sedež svojega bi- vanja v Spanijo, to pa radi tega, ker mu je švicarska vlada sporočila, da mora najkasneje dne 31. avgusta za- pustiti ozemlje svobodne švicarske re- publike.

d Dr. K. Trimborn, nemški dr- žavni tajnik na r. in tajni sodni svet- nik je dne 25. t. m. postal žrtev pone- srečene operacije in v Berlinu izdih- nil svojo blago dušo. Dr. Trimborn, voditelj krščansko socialnega centru- ma v Nemčiji, se je rodil 2. decembra 1854 v Kolnu. Po dovršenem pravnem študiju si je v rojstnem mestu uredil odvetniško pisarno. 14 let pozneje je bil na programu nemške ljudske stran- ke izvoljen za poslanca. Po Gröberjevi smrti je prevzel vodstvo centra. Za časa vojne mu je bil poverjen referat za umetnost in znanost v generalni guberniji Bruselj. V kabinetu princa Maksa Badenskega je zavzel portfelj za notranje zadeve.

d Promocija 63letnega generala. „Tagliche Rundschau“ javlja iz Mo- nakovega, da je 63letni nemškonacio- nalni državni poslanec ekselencia ge- neral pl. Schoch postal na ondetni u- niverzi — doktor filozofije.

d V. Mirk, „Klavirsko skladbe“. V samozaložbi našega tržaškega roja- ka prof. Vasilija Mirka je izšla te dni zbirka njegovih „Klavirskih skladb“, 42 strani obsegajoči zvezek vsebuje 15 kompozicij, in sicer 8 „glasbenih utrinkov“, „Reveries“, „Capriccio“, „Elegijo“, „Bagatelo“, „Romanco“ in 2 „Jugoslovanski rapsodiji“. Skladbe pričajo o lepih kompozitornih zmō- nostih skladatelja, o njegovi temeljiti soli in globoki duševnosti. Cena 16 D. (64 K) bo omogočila vsakemu ljubitel- ju glasbe njih nakup. „Klavirske skla- dbe“, ki se dobijo v vseh večjih knji- garnah in trgovinah z muzikalijami, moremo toplo priporočati.

d Vrednost denarja. Ameriški dol- lar stane 165%—167 naših K. Za 100 avstrijskih kron je plačati 19—21%, za 100 nemških mark 217—220, za 100 čehoslovških kron 220—225 naših in za 100 laških lir 738—740 jugoslovans- kih K.

Iz Maribora.

d Stojan Protic v Mariboru. Ka- kor se nam poroča iz zanesljivega vi- ra bo Stojan Protic prihodnje dni do- spel v Maribor, odkoder se z avtomobilom odpelje v Prekmurje.

d Minister dr. Kukovec je že več dni inkognito v Mariboru. Na reviziji gospod Lojze?

d Zupan g. Viktor Grčar je dne 28. julija prevzel posle na maribors- kem magistratu. Isti dan popoldne se je pod njegovim predsedstvom vršila seja klubovih načelnikov. Demokrati se kujajo in niti imena svojega načel- nika niso prijavili. Prihodnji teden pr- ve dni se bo menda vršila prva red- na seja plenuma. Zadnji čas je, da se začne vendar enkrat z rednim delom.

d Kako in kaj je z demokratom Džamonjo, ki živi in se vsestransko debeli v Mariboru kot milijonsko bo- gati vrtnar? Sedaj „naš“ mariborski naddemokrat Jurij Džamonja, je bil najbolj ponosen na svojo narodnost, ker drugih čednosti bi itak na njego- vem obilnem telesu iskali zamanj. Po- glejmo si sedaj njegovo demokratsko narodnost. Džamonja ima na svoji vrtnariji samo nemške uslužbenice! Gotovo značilno za narodnjaka JDS stranke, ki je moral bežati iz Mostara v omejeni Maribor.

d Italijančenje brez konca in kra- ja! Dva najhujša kričača, ki vpijeta nad starimi našimi narodnjaki, nad osiveleimi domačimi zavednimi narod- nimi torci: „Izdajice! Narodne izda- jice!“ doma v svoji družini samo ita- lijancarita. Zena govori samo laško, otroci pa samo italijanski. Taki ljud- je bi nas stare boritelje za narodna prava radi učili narodne zavednosti! Ko smo stari mariborski Slovenci se pogovarjali za pravice slovenskega i- mena v Mariboru, še ti ljudje niti ve- deli niso, da eksistira v Sloveniji kak narodnoogroženi Maribor. Pejte, pejte! Kričači ste! Narodnjaki pa samo pri polni kupici!

d Naša slavna se od dne do dne telesno bolj razvijajoča straža ne vi- di ali pa noči videti, da imajo v ne- katerih mariborskih gostinlah še ve- dno samo nemške cenike, da se v ne- katerih izložbah nahajajo samo nemš- ka oglasila ali druga naznanila in da mnogo otrok hodi po večernih urah beračit in nadlegovat ljudi.

d Prememba posesti v Mariboru. Strašljivo hišo na Koroški cesti št. 3 (gostilna Friedau) je kupil čevljarški mojster g. Glušič. V ozadju hiše bo zgradil veliko čevljarstvo delavnico. Hišo g. Cerneta z velikim vrtom v Krančičkanski ulici poleg Narodnega doma je kupil trgovec gospod Alojzij Znidarič.

d Nesreča pri elektriki. V elekt- rični centrali pri g. Spesu v Magda- lenskem predmestju je dne 28. julija začelo goreti. Kratki stik je povzročil skoro veliko, nepreračunljivo nezgodo. Ne oziraje se na lastno življenjsko ne- varnost, je inženir, rodom Svicar, re- šil situacijo.

d Komuniste so iskali v četrtek, dne 28. julija po Mariboru in okolici. Zjutraj zgodaj se je vršila hišna pre- izkava pri g. Gmajnerju v Krčevini in g. prof. Favaj-ju v Mariboru.

d Društvo zdravnikov s sedežem v Mariboru. Pravila društva zdravni- kov za Spodnji Stajer, za Prekmurje, in za Koroško so od vlade potrjena. Društvo bo imelo svoj sedež v Mari- boru. V društvu je včlanjenih 86 zdra- vnikov slovanske narodnosti, 52 nem- ške in 10 madžarske in rumunske na- rodnosti.

d Izjava. Z ozirom na osebno in- tervecijo carinika g. Ivan Bukovca izjavljamo, da ni inspiriral niti je v kakšni zvezi z notico „Uniforme se sra- mujejo“, ki je bila nedavno v našem listu objavljena. Uredništvo „Straže.“

Orlovski vestnik.

o I. Prleški Orlovski tabor v Ptu- ju. — Vlak i. Ob priliki tabora upo- rabljajte sledeče vlake: Kotoriba-Pragersko, odhod ob 7.31 iz Maribora v Ptuj pelje posebni vlak ob 9. uri dop., povratek iz Ptuja v Maribor to- čno ob 9. uri zvečer; iz Ljubljane v Ptuj pelje osebni vlak ob 5.12, povra- tek iz Ptuja s posebnim vlakom (zve-

čer ob 9. uri), ki ima na Pragerskem zvezo z vlakom, ki vozi ob 10. uri zve- čer proti Ljubljani.

Telo vadi telkmovalci pride- jo že v soboto zvečer ter prenoče v Ptuju. V nedeljo zjutraj ob 5. uri tek- ma na telovadišču.

Ob 9. uri dop. zbirališče pred kolodvorom. Po dohodu zadnjih gostov se razvije spored do minorit- skega samostana, kjer bo daroval sv. mašo in pridigal preč. g. dr. Medved.

Ravnajte se po navodilih re- diteljev. Kdor je že prej naročil obed, ga bo plačal z izkaznico, ki mu jo je poslala OZ. Z izkaznico morate le v tisto gostilno, katere ime je na izkaz- nici, drugače bo treba obed še enkrat plačati.

Nekaj novega in veličastne- ga bodo fantaristi na konjih, ki bodo oznanjali spreved.

Pridite na okrašenih vozovih, v narodnih nosah.

Ljudska veselica bo nu- dila obilo običajne zabave.

Ker je pričakovati mnogobrojnega

Gladijatorji.

Zgodovinski roman iz leta 70. po Kri- stusu. — Angleški spisal G. I. Whyte Melville. — Prevedel Paulus.

Predgovor prevajalčev.

Tistikrat je stopal Rim proti vr- huncu svoje zunanje politične moči. Rimske legije so se borile v hladni in megleni Britaniji (današnji Angleški) proti upornim Britanceem in so krotile v vroči Judeji nemirno židovstvo ter oblegale Jeruzalem l. 69—70 po Krist. pod Vespazianom in njegovim sinom Titom. Od podonavskih ravnin preko Galije in Spanije tja v Severno Afri- ko je segala rimska nadoblast in me- sto Rim je postajalo tistikrat v resnici „Gospodarica sveta.“

Pa čudno — ob istem času, ko je dosegal rimski imperij na zunaj svojo največjo moč in slavo, je začel gniti v svojem središču. Mesto Rim, središče sveta, je postalo tudi središče razkoš- ja, nasladnega uživanja in pregreh, ki so z njim v zvezi, središče moralič- ne in politične propalosti.

Prednjačili so v moralični pokvar- jenosti rimski cesarji. Neron (54—68 po Kr.) je znan po svoji blazni krvo- ločnosti in brezmejnosti v uživanju. Njegova naslednika, Galba in Oton (68—69) sta bila dobra vojsčaka, pa sicer nista zaostajala za Neronom. Vi- telij (l. 69), ki se pod njegovo vladjo vr- ši naša povest, je bil kot cesar dobro- dušen, pijanec in požeruh, njegova brezmejna nasladnost mu je udušila ves njegov prejšnji pogum in njegovo bistroumnost. Dobra vladarja sta bila še le Vespazian (69—79), ki so ga nje- gove legije v Judeji vzklicale za ce- zarja, in njegov sin Tit, ki je po od- hodu očetovem nadaljeval zasedbo Ju- deje, oblégal in zavzel Jeruzalem leta 70 po Kr. in bil izvoljen za cesarja l. 79, po smrti Vespazianovi.

Za slabimi vzgledi svojih vladar-jev niso zaostajali bogati rimski ple- menitaši, patriciji. Saj kdor je hotel biti prijatelj cesarjev, se je moral — znati kosati z njim v pijančevanju in razsipnosti.

Da so si pridobili in ohranili pri- ljubljenost pri nižjih slojih ljudstva, so jim cesarji prirejali drage in raz- košne igre v gledališču, amfiteatru i- menovanem. Te igre nam kažejo, kak- okus je vladal tistikrat v prestolici sveta. Kri je morala teči, sicer gle- dalci niso bili zadovoljni. Posamezne- ga človeka, oboroženega, ali pa tudi brez vsega orožja, so postavili pred gladno, razdraženo levo in tigro in se naslajali na njegovi brezupni borbi s krvoločnimi živalmi, boji na življenje in smrt med posameznimi borci ali pa med celimi četami — to je bila zabava nizkim in visokim.

Umevno je, da je postajala v ta- kem gnilem, nezdravem ozračju moža- ta značajnost, telesna moč in dušna krepost vedno bolj redka prikazen. In kdor je imel eno ali več teh lastnosti, je obrnil nase oči in pozornost pomeh- kuženih Rimljanov.

Zato so bili člani in so vzbujali splošno zanimanje gladijatorji.

Ime pomenja mečeborce. Bili so to ljudje, ki je bila borba njihov življenj-

obiska, priporočamo skrajno disciplin- in red!

Novejše.

Zakonodajni odbor je imel svojo drugo sejo 28. t. m. pod pred- sedstvom dr. Ninčiča. Podpredsedni- kom odbora je bil izvoljen dr. Zerjav. Za ta odbor bo izdelan tudi poseben poslovnik. Govorili so na tej seji radi- kalec Jovanović, republikanec Gjo- novič in seve g. Pribečević, ki se je zaganjal v predgovornike in povdaril, da se bo o zakonu o redu in radu raz- pravljalo po skrajšanem postopku.

Zakonski načrt o redu in ra- du je bil v zakonodajnem odboru spre- jet.

Povesteh iz Aten je turški odpor popolnoma zlomljen. Turške iz- gube cenijo seve Grki na 60.000 uje- tih, ranjenih in mrtvih.

Poljsko rumunska zveza je ratificirana od rumunskega kralja.

ski pehlec. V posebnih šolah, gimna- zijah, so se pod vodstvom strokovnih učiteljev vadili neprestano v vseh strokah telesne izurjenosti in v borbi z vsem mogočim orožjem. Svojo plačo so dobivali iz cesarske blagajne. In če je priredil cesar igre ljudstvu, so nastopili gladijatorji, v gručah ali pa posamič proti možu, in ni bil re- dek slučaj, da je moral v taki borbi na zahitvo krvi željnega ljudstva pri- jatelj zadati svojemu prijatelju gladia- torju smrtni udarec. Telesna moč in izurjenost ter neustrašen pogum bile se njihove glavne lastnosti. V morali- čnem oziru niso bili boljši kot njihovi sodobniki, pa bilo je med njimi pri- meroma še dovolj poštenih, značajnih mož.

Gladijatorji in z njimi vojsčaki ter rimske legije, to so bili ljubljenci ce- lega ljudstva — pa tudi strah Rima, in rimskih mehkužnežev. V njihovih rokah je bilo orožje, je bila moč, kdor jo je znal pridobiti za-se, temu je bi- la odprta pot na cesarski prestol. — Rimske legije so vrgle nepriljubljene cesarje s prestola in nastavljele svo- je ljubljence, plačane čete gladijatorjev, so uprle Vitelija in dvignile Ves- paziana. Razumljivo je vsled tega, zakaj so se ravno v tej dobi rimski vladarji menjavali tako pogosto.

Pozornost pa so vzbujali v Rimu tudi sužnji iz severnih delov imperija. Ni čuda, saj so ti „barbari“ prinesli s seboj krepko in zdravo telo ter du- ševno nepokvarjenost, kar je bilo pač v Rimu redko najti. Če se je med po- mehkuženimi Rimljani pokazal na u- lici vitki, tihhi Britanec, orjaški Skan- dinavec, resnega lica, sinje-modrih o- ci in rumenih las, razkazujoč v vsaki svoji kretnji mirno, nepremagljivo moč in svežo čilost, je verjetno, da so se vse oči obračale za njim in da je bil tak suženj neprecenljive vrednosti in ponos za svojega gospodarja.

To v kratkih besedah kulturno in politično ozadje romana „Gladia- torji.“

Napisal ga je angleški G. I. Why- te Melville (1821—78) leta 1864. Pre- veden je v francoski in nemški jezik.

Zgodba se začne v Rimu.

Zoper cesarja Vitelija, ki je l. 69 komaj nastopil vladjo, se plete zarota, na prestol bi naj s pomočjo gladia- torjev prišel sposobni in pri legijah pri- ljubljeni Vespazian, ki se ob tistem ča- su muči v Judeji.

Konča se povest v Jeruzalemu ob- enem s padcem mesta l. 70 pod Titom.

Roman obsega kratko dobo trih- štirih mescev.

„Gladijatorji“ so zgodovinska po- vest, podati nam hočejo poleg zanimi- vega dejanja tudi verno sliko življen- ja in mišljenja svoje dobe. Z mirno, epično zločnostjo — pisatelju se nika- nor ne mudi — nam pripoveduje ro- man šego in običaje in življenje Rima in posameznih oseb, ki se iz njihovih značajev rodi nad vse zanimiva zgō- ba. V ospredju stoji mladi britanski suženj Efska in pokristjanjeno židovs- ko dekle Marianna —

Acda pustimo pisatelju, naj sam pripoveduje — — —

(Dalje prihodnjič.)

Učenka, močna, zvesta in pridna iz katoliške kmetske hiše se sprejme v trgovino mešane stroke. J. Traun na Ptujski gori. 1-3 433

Občinski tajnik
se sprejme takoj v Rušah blizu Maribora. Plača dobra. Le prvo vrstna moč z večletno prakso se bo upoštevala. Oglašiti se je do 15. avgusta t. l. pri občinskem uradu. — Župan Dragotin Lingelj. 432

Pomožna delavka
za lahko akordno delo se sprejme takoj v tovarni za vžigalice v Rušah. 430

Hlapce k volom sprejme oskrbnikstvo Burgmeierhof v Mariboru. 436

XXXXXXXXXXXX

Krušno moko
od 8 K naprej, kavo, sladkor, riž, milo in drugo kupite najceneje pri 435

MILANU JELENKO,
Lajtersperg št. 250, preje Pölzl.

XXXXXXXXXXXX

Inserirajte v Straži!

Kuhanega masla
kupi vsako množino po najboljši dnevni ceni K. Robaus, pek, Maribor, Koroška cesta št. 23 3-3† 964.

Pozor!

Edina tovarniška zaloga: Plachte impregnirane, za vozove
2 m široke, 3 m dolge K 888—
3 » 4 » » 1880—
3 » 5 » » 2250—
4 » 4 » » 2400—
4 » 6 » » 3500—
druge velikosti poljubno v par dneh.

Konjske dežne plachte s kumet-špico,
v treh velikostih na razpolago po tovarniških cenah.
Pošiljatev po pošti na vse kraje. Edinole pri

Alojzij Gniusek, Maribor,
Glavni trg št. 6. 417

Prvovrstni trapistovski

S I R

se dobiva pri
Matija Lahu, Maribor,
Glavni trg. 8-5 318

Telefon 344 Telefon 344
Carinsko posredništvo
F. & A. UHER
Maribor, Slovenska ulica št. 8
se priporoča za izvrševanje vseh carinskih poslov. Cene zmerne, točna in kulantna postrežba. 5-5 394

1-3 429
Prodajam
80 hektolitrov dobrega vina
eventuelno proti dobavi različnega lesa
Jožef Golec, Aleksandrova cesta št. 53.

Kupim vsako množino
suhih, bokovih drv. Ponudbe z navedbo cene na
Julij Dernovšek, Maribor,
1-3 Meljska cesta 41. 428

Somišljeniki darujte za sklad KZ.

Gospodarska zveza,
Centrala za skupni nakup in prodajo
T. Z. Z. O. Z.

Ljubljana, podružnica Celje, Razlagova ulica št. 1,
ima v zalogi specerijske predmete, kolonialno blago, vse vrste žita, moke i. t. d. Prvovrstno češko in angleško manufakturo, najboljši splitski cement, lahki in težki bencin, vsakovrstne poljedelske stroje in železnina. Največja izbira mesnatih izdelkov. Nakup domačih vin, kakor tudi nakup in prodaja vsakovrstnega lesa. Vse informacije naj se zahteva od podružnice Celje. 5-398

Kdor ne verjame, naj poskusi in preizkusi se ho, da se kupa: 390
Klobuke,
obleko,
perilo,
čevlje,
dokolenice, potov. košare, torbice za trg in razno galanterijsko blago najboljše in najceneje pri točki
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Velika zaloga UR
vsakovrstnih
in verižic, prstanov, uhanov, ter jedilnega orodja itd. 6-7†
Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni
urar, Maribor, Juršičeva ul. 8 (Edmund Schmidgasse). 314

LIVARNA
ZA
ZVONOVE IN KOVINE
POPREI DENZELA SINOV
MARIBOR : KOPALIŠKA ULICA 9
je zopet v obratu!
CERKVENE ZVONOVE
izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij itd.)
UMETNA LIVARNA
RELIEFI, CERKVENI SVETILNIKI
Vsa oprema za žgavnice, kletarstva, pivovarna, opreme za plin in vodovod, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popravljalnica za brizgalne itd.
18† Inž. J. & H. Buhl. 160

Prodajalni oddelki:
Mariborska električna inštalacijska in strojniška družba z. o. z.
„Melistroja“
Maribor.
Trg. odd.: Gosp. ulica 8, telefon 267.
Brzoi.: Melistroja Maribor
Tehn. odd.: Aškerčeva ulica 22, telefon 94.
Izdelovanje proračunov in izvršitev inženirskih del za strojne stavbe ter elektrotehniko. 400
Tozadevna pojasnila radevolje vsikdar na razpolago.

Prostovoljna dražba nepremičnin.

V zupščino Marije Komedak iz Cmureka spadajoče posestvo vl. št. 19 kat. obč. Vratna vas blizu Cmureka obstoječa iz viničarije, kleti in preše večjem gozda in vinograda, njive, travnika in vrta v skupni izmeri 3 ha 38 a 56 m² se bode prodalo prostovoljni javni dražbi v soboto dne 3. septembra 1921 ob 10. uri dopoldne na licu mesta v Vratni vasi (Novi vrh hiša št. 1).

Dražbeni pogoji so na vpogled kupcem v pisarni sod. poverjenika med običajnimi uradnimi urami.

Sv. Lenart v Slov. gor. dne 21. julija 1921.

Fran Stupica,
notar kot sodni poverjenik.

Spodnještajerska ljudska posojilnica
Stolna ulica št. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.
Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%
Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 38
Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiščih na najlepšem prostoru v Mariboru.
Redni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.

Vsak zaveden krščanski socialc je član
I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani.
Glavni prodajalni za Slov. Štajersko: **Maribor, Slovenska ulica 15, Studenci, Aleksandrova cesta 17.**
Prodajalne so tudi v krajih: Brezno ob Dravi, Črna, Ljutomer, Makole, Mežica, Poljčane, Prevalje, Ruše, Trbovlje. — Skupno število prodajaln 31.
Vse potrebščine kupujte samo v konzumnih prodajalnah, kjer dobite vedno najboljše in najcenejše blago; pridobivajte nove člane in jih prigrasujte v prodajalnah! Zadruga sprejema tudi hranilne vloge članov in jih obrestuje po 5%. 434

V trgovini Jos. Osolin-a v Laškem
1-3 se dobi vedno 426
najboljše blago po zelo nizki ceni in se priporoča za nakup.